

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
кафедра української і зарубіжної літератури**

Назва курсу Нормативний/вибірковий	Методика навчання англійської та німецької мов і зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти М 1 Методика навчання зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти нормативна
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр (другий магістерський) освітня програма Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша – англійська
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2020/ 2021 I семестр /
Викладач	Копейцева Людмила Петрівна
Профайл викладача	http://filolog.mdpu.org.ua/sklad-dekanatu-filologichnogo-fakul/kafedra-ukrayinskoji-i-zarubizhnoji-lit/sklad-kafedri-ukrayinskoji-i-zarubizhn/kopejtseva-lyudmila-petrivna/
Контактний тел.	(0619) 096 321 22 92
E-mail:	kopeitseva@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1374
Консультації	Очні консультації: щовівторка, згідно графіку самостійної роботи кафедри української і зарубіжної літератури Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. Анотація до обов'язкового освітнього компонента

Навчальний освітній компонент «Методика навчання англійської та німецької мов і зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти». М 1 Методика навчання зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти

М 1 Методика навчання зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти є логічним продовженням курсу педагогіки, психології, історії зарубіжної літератури й передбачає здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження, підготовку фахівців, які здатні компетентно вирішувати складні завдання інноваційного та дослідницького характеру в галузі літературної освіти або у процесі навчання, що передбачає проведення наукових досліджень, формування у здобувачів вищої

освіти необхідних умінь та навичок викладання зарубіжної літератури у ЗСО на основі здобутих знань.

Реалізація мети даного освітнього компонента здійснюється на основі всебічного аналізу теоретичних та практичних здобутків у методиці викладання філологічних дисциплін, гуманітарних дисциплін.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОBOB'ЯЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання обов'язкового освітнього компонента «Методика навчання англійської та німецької мов і зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти». М 1 Методика навчання зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти є формування знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти з викладання зарубіжної літератури у старшій школі закладів середньої освіти; ознайомлення з нормативними документами МОН України щодо вивчення літератури, здійснення аналізу робочих програм; організація творчої лабораторії вчителя літератури, використання ефективних методів навчання, інноваційних технологій у навчальному процесі, дослідження загальнокультурного та творчого розвитку особистості здобувача вищої освіти /учня.

Основними завданнями обов'язкового освітнього компонента «Методика навчання англійської та німецької мов і зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти» М 1 Методика навчання зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти є:

- володіння методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії зарубіжної літератури, методик викладання літератури;
- уміння використовувати науковий апарат для засвоєння теоретичних основ зарубіжної літератури та методики її викладання у ЗСО;
- орієнтування в основних тенденціях, що визначають сучасний стан літературної освіти в закладах середньої освіти, проєктування педагогічної діяльності;
- керування пізнавальною діяльністю учнів, застосування найбільш ефективних способів впливу на школярів, урахування їх вікових і психологічних особливостей, створення згуртованого колективу з метою вирішення освітніх завдань;
- уміння виконувати власне дослідження (проєкт), узагальнення й оприлюднення результатів діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосування експериментального дослідження в професійній діяльності.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОBOB'ЯЗКОВИМ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНОМ

Інтегральні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в профільній школі.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організовувати власну діяльність, працювати автономно та в команді.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях, зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність до письмової й усної комунікації, що якнайкраще відповідають ситуації професійного і особистісного спілкування засобами іноземної та державної мов.

ЗК 9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, генерувати нові ідеї.

ЗК 10. Здатність критично оцінювати й аналізувати власну освітню та професійну діяльність.

ЗК 11. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній і професійній діяльності.

ЗК 12. Здатність організувати освітній процес, використовуючи сучасні педагогічні технології інклюзивної освіти.

Фахові компетентності:

ФК 2. Знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки; здатність до їх систематизації та використання.

ФК 3. Здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами дидактики сучасної школи, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності і праці.

ФК 4. Здатність формувати в учнів предметні компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання іноземної мови та світової літератури.

ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської, німецької мов, теорії та історії світової літератури та культури у процесі навчання.

ФК 6. Здатність орієнтуватися у літературному процесі в історико-культурному контексті та використовувати знання іноземних мов і світової літератури для формування

ФК 9. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей.

ФК 10. Здатність забезпечувати діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створювати умови для міжкультурної комунікації.

ФК 11. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з англійської та німецької мов та зарубіжної літератури.

ФК 12. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

ФК14 Здатність цілевизначення, планування освітнього процесу та прогнозування його наслідків і результатів; уміння і здатність до прийняття обґрунтованих рішень.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBITHЬOTO KOМПОНЕНТА

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН 1 – сучасних філологічних і дидактичних засад навчання іноземних мов і світової літератури, основ мовознавчих та літературознавчих наук;
- ПРН 2 – фундаментальних наук для формування світогляду й соціалізації особистості та освоєння загальнопрофесійних дисциплін; передових концептуальних та методологічних досягнень в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей;
- ПРН 3 – в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій в освіті й науці;
- ПРН 4 – теоретичних основ та основних тенденцій методики викладання англійської, німецької мов та зарубіжної літератури на старшому етапі у загальноосвітніх навчальних закладах;
- ПРН 7 – основ загальнотеоретичних та професійних дисциплін в обсязі, необхідному для проведення науково-дослідної роботи; норм цитування при написанні наукових робіт;
- ПРН 8 – сучасних підходів до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами дидактики сучасної школи, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності і праці;
- ПРН 10 – володіти основними поняттями, термінами, положеннями мовознавства та літературознавства, орієнтуючись на здобутки сучасної науки; уміти оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності;
- ПРН 11 – уміння використовувати в практичній діяльності новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання;
- ПРН 12 – здатність та готовність до охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності; застосування методів та засобів охорони праці в закладах галузі;
- ПРН 13 – бути готовими і вміти організувати освітній процес, використовуючи педагогічні технології інклюзивної освіти.
- ПРН 14 – користуватися різноманітними методами і формами навчання, прогресивними прийомами керівництва науковою, навчальною, суспільною, творчою діяльністю учнівських колективів;
- ПРН 15 – володіти сучасними технологіями організації навчального процесу й оцінки досягнень учнів на старшому етапі навчання; ефективно будувати навчальний процес;
- ПРН 16 – застосовувати отримані знання при вирішенні науково-методичних і навчально-виховних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів і конкретних педагогічних ситуацій; при розв'язанні складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- ПРН 20 - вміти самоорганізовуватись, здійснювати рефлексію, самоаналіз та самокорекцію здійснюваної професійної діяльності; самовдосконалюватись протягом життя, нести відповідальність за навчання інших;
- ПРН 22 – оцінювати педагогічні інновації щодо вивчення мов та літератури, навчальний матеріал, визначати доцільність їх впровадження в освітньо-виховний процес навчального закладу;
- ПРН 23 – оцінювати особистий інтелектуальний та професійний рівень з точки зору різних аспектів професійної діяльності з метою забезпечення конкурентоспроможності відповідних фахових послуг.

5. ОБСЯГ ОБОВ'ЯЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Загальна кількість	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	90	16	14	60

Політика обов'язкового освітнього компонента. Система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково описується:

- присутність на заняттях та активність здобувачів вищої освіти під час занять;
- недопустимість пропусків та запізнь на заняття;
- неприпустимість користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття без дозволу викладача;
- курс передбачає роботу в колективі, на заняттях дотримуватись правил роботи у групі, шанобливо ставитись до поглядів один одного;
- середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- дотримання здобувачами вищої освіти політики доброчесності під час виконання самостійної або індивідуальної роботи; при використанні інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання;
- у разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи.

7. СТРУКТУРА ОБОВ'ЯЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1 СТРУКТУРА ОБОВ'ЯЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література Інформаційні ресурси	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1 РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ НА УКРАЇНІ						
4	Тема 1. Методика викладання літератури у ЗВО як наука і навчальна дисципліна.	Лекційне заняття (2 год.)	Література: 1–6; 5, 6, 7, 13, 18, 22 Інформаційні ресурси: 1, 5, 11	Переглянути презентацію лекції, анотувати прочитану додаткову літературу		

	<p>Тема 1 Зміст і побудова курсу методики викладання зарубіжної літератури у вищій школі</p>	Семінарське заняття (2 год.)	Проаналізувати основні принципи укладання чинних програм зарубіжної літератури для 10–11 класів Скласти календарне планування для 10 класу (на перший семестр).		5	
6	<p>Тема 1 Предмет, зміст, структура курсу у професійній парадигмі викладача</p>	Самостійна робота (6 год.)	Література: 1–6; 5, 6, 7, 13, 18, 22 Інформаційні ресурси: 1, 5, 11		5	впродовж сьомого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	<p>Тема 2 Принципи викладання і структура літературної освіти.</p> <p>Тема 2 Особливості шкільного курсу зарубіжної літератури в старших класах</p>	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–6; 5, 6, 7, 13, 18, 22 Інформаційні ресурси: 1, 5, 11	Відповіді на питання, тестові завдання. Реклама підручника	5	впродовж сьомого навчального семестру (перший періодичний контроль)
		Семінарське заняття (2 год.)		Виконання презентації до двох уроків з зарубіжної літератури в 10 класі		

**БЛОК 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

10	<p>Тема 2. Методи і прийоми навчання на уроках зарубіжної літератури в старших класах</p>	<p>Лекційне заняття (2 год.)</p> <p>Семінарське заняття (2 год.)</p> <p>Самостійна робота (6 год.)</p>	<p>Література: 1–6; 5, 6, 7, 13, 16–18, 22</p> <p>Інформаційні ресурси: 1, 5, 11</p>	<p>підготуватися до моделювання ділової гри з вивчення казок у 5 класі використовуючи запропоновану літературу, дати характеристику інтерактивним методам навчання.</p>	5	<p>впродовж сьомого навчального семестру (перший періодичний контроль)</p>
2	<p>Тема 3–4 Форми організації навчання зарубіжної літератури у старшій школі</p>	<p>Лекційне заняття (2 год.)</p>	<p>Література: 1–6; 5, 6, 7, 13, 16–18, 22</p> <p>Інформаційні ресурси: 1, 5, 11</p>	<p>Відповіді на питання, тестові завдання</p>		<p>впродовж сьомого навчального семестру (перший періодичний контроль)</p>
6	<p>Тема Методика проведення лекційних занять на старшому етапі на уроках зарубіжної літератури</p>	<p>Самостійна робота (6 год.)</p>	<p>Література: 1–6; 5, 6, 7, 13, 16–18, 22</p> <p>Інформаційні ресурси: 1, 5, 11</p>	<p>анотувати прочитану додаткову літературу; скласти план-конспект уроку за однією з тем, які вивчаються у 10-11 класах.</p>		<p>впродовж сьомого навчального семестру (перший періодичний контроль)</p>

8	Тема 4. Методика проведення сучасних уроків зарубіжної літератури на старшому етапі в ЗСО	Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	Література: 1–6; 5, 6, 7, 13, 16–18, 22 Інформаційні ресурси: 1, 5, 11	за схемою, запропонованою у лекції, виконати аналіз уроку	5	впродовж сьомого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 5. Проблемне навчання як тип літературної освіти Тема 5 Проблемний тип навчання на уроках зарубіжної літератури в старших класах	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	Література: 1–6; 5, 6, 7, 13, 16–18, 22 Інформаційні ресурси: 1, 5, 11, 2, 4, 11	Розробити фрагмент уроку «Творчість А.Камю», застосовуючи частково-пошуковий метод	5	впродовж сьомого навчального семестру (другий періодичний контроль)

БЛОК 3 ЗАГАЛЬНОМИСТЕЦЬКІ ЗАКОНИ ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ

4	Тема 6. Методологія і методика аналізу художнього твору.	Лекційне заняття (4 год.)	Література: 1–6; 1–2, 9–11, 13, 16–18, 20 Інформаційні ресурси: 1, 5, 11	анотувати прочитану додаткову літературу		впродовж сьомого навчального семестру (другий періодичний контроль)
8	Тема 6.. Шляхи аналізу художнього твору на старшому етапі в закладах середньої освіти	Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	Література: 1–6; 1–2, 9–11, 13, 16–18, 20 Інформаційні ресурси: 1, 5, 11	Відповіді на питання, тестові завдання	5	впродовж сьомого навчального семестру (другий періодичний контроль)

БЛОК 4 ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ РІЗНИХ РОДІВ ЛІТЕРАТУРИ						
4	Тема 5. Вивчення теорії літератури та літературно-критичних статей на старшому етапі в закладах середньої освіти	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–6; 1–2, 9–11, 13, 16–18, 20 Інформаційні ресурси: 1, 5, 11	Відповіді на питання, тестові завдання	5	
БЛОК 5. МЕТОДИЧНА РОБОТА ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ						
6	Тема 1 Позакласна й позашкільна робота з літератури	Самостійна робота (6 год.)	Література: 1–6; 1–2, 9–11, 13, 16–18, 20 Інформаційні ресурси: 1, 5, 11	Відповіді на питання, тестові завдання		впродовж сьомого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 4. Гурткові форми роботи	Самостійна робота (6 год.)	Література: 1–6; 1–2, 9–11, 13, 16–18, 20 Інформаційні ресурси: 1, 5, 11			
10	Тема 7–8 Інновації в гуманітарній освіті Тема 7 Інноваційні	Лекційне заняття (4 год.) Семінарське заняття (2 год.)	Література: 1–6; 1–2, 9–11, 13, 16–18, 20 Інформаційні ресурси:	Написання анотацій до статей методичного змісту, розміщених		

	педагогічні технології вивчення зарубіжної літератури на старшому етапі в ЗСО	Самостійна робота (4 год.)	1, 5, 11	на сторінках журнальної періодики. Розробити інтегрований урок			
--	---	----------------------------	----------	--	--	--	--

7.2. СТРУКТУРА ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBIТНЬOTO KOМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Методика викладання зарубіжної літератури у ВНЗ як наука і навчальна дисципліна. Інклюзивна освіта: сутність, поняття, термінологія.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Педагогічна освіта на зламі ХІХ - початку ХХ ст. Внесок у розвиток методики викладання літератури педагогів Х. Алчевської, Т. Лубенця, С. Русової, Т. Ваценка та ін. 2. Розвиток методичної думки в умовах радянського періоду створення української школи. 3. Роль педагогічної спадщини А. С. Макаренка і В. О. Сухомлинського для подальшого розвитку методики викладання літератури. 4. Методика викладання літератури як наука (предмет, зміст, структура, специфіка курсу).
Зміст навчального предмета «зарубіжна література» і етапи літературної освіти в школах України.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шкільна програма як документ про зміст навчального предмета «зарубіжна література». Інваріантність програм. 2. Принципи побудови і структура програм з літератури. 3. Календарний план учителя-словесника. Творчий підхід до викладання літератури. 4. Навчально-методичний комплекс (підручники, хрестоматії, посібники, інформативні збірники, журнальна та газетна періодика, тексти літературно-художніх творів). 5. Інклюзивна освіта: сутність, поняття, термінологія.
Методи навчання зарубіжної літератури на старшому етапі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про методи. Їх загальнодидактичні основи і специфічні особливості. 2. Проблема класифікації методів навчання. 3. Активні методи навчання: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Імітаційні методи навчання; 3.2. Ігрові імітаційні методи навчання;

	<p>3.3. Ділова гра, як метод активного навчання.</p> <p>4. Дискусійні методи навчання.</p> <p>5. Інтерактивні методи навчання</p>
<p>Форми організації навчання зарубіжної літератури у старшій школі</p> <p>Типологія уроків зарубіжної літератури</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Урок та основні вимоги до нього. 2. Проблема типології уроків літератури. 3. Підготовка і планування уроків літератури. 4. Види лекцій. 5. Нетрадиційні форми проведення лекцій. 6. Оцінка якості лекції 7. Семінарські та практичні заняття у ЗСО. 8. Самостійна робота учнів.
<p>Проблемне навчання як інноваційна технологія навчання у вищому навчальних закладах різних типів навчання.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність проблемного навчання. 2. Функції проблемного навчання на уроці літератури. 3. 3. Проблемна ситуація на уроках літератури. <ol style="list-style-type: none"> а) ознаки проблемної ситуації; б) види проблемних ситуацій; в) проблемні запитання, завдання як засоби розв'язання навчальної проблеми. 4. Рівні проблемності на уроці літератури. 5. Основні методи проблемного навчання. Структура уроку проблемного вивчення літератури.
<p>Методологія і методика аналізу художнього твору в старшій школі</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Концептуальні основи аналізу художнього тексту в школі. 2. Науковий та шкільний аналіз художнього тексту. 3. Методи аналізу художнього тексту в сучасному літературознавстві. 4. Літературознавчі методи аналізу художнього твору. 5. Порівняння оригіналу й перекладу в процесі вивчення зарубіжної літератури в старших класах
<p>Інноваційні технології в гуманітарній освіті.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. . Поняття: «педагогічна технологія», «технологія навчання», «освітні технології» в науковій літературі. 2. Аналіз педагогічних інновацій на заняттях з історії літератури у виші. 3. Особливості особистісно-орієнтованої технології. 4. Об'єктивні умови впровадження інтегрованої системи навчання. 5.
<p>Інноваційні технології навчання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. . Сугестопедична технологія. 2. . Модульно-розвивальна технологія. 3. Інформаційні технології.

7.3. СТРУКТУРА ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBITHЬOTO KOМПОНЕНТА (CEMІHAPCЬKІ ЗAHЯTTЯ)

Теми семінарських занять	Зміст семінарських занять
Зміст і побудова курсу методики викладання зарубіжної літератури у вищій школі.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст і структура курсу «Методика викладання зарубіжної літератури у вищому навчальному закладі». 2. Методи наукового дослідження: вивчення навчальної літератури з методики викладання літератури та суміжних дисциплін, спостереження за навчально-виховним процесом, вивчення й узагальнення передового досвіду, педагогічний експеримент тощо. Застосування статистичних методів обробки одержаних результатів. 3. Міжпредметні зв'язки зарубіжної літератури.
Особливості шкільного курсу зарубіжної літератури в старших класах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інваріантність шкільної програми. Зарубіжна література. 10-11 класи. 2. Принципи побудови і структура програм з літератури 3. Календарний план учителя-словесника. 4. Навчально-методичний комплекс (підручники, хрестоматії, посібники, інформативні збірники, журнальна та газетна періодика, тексти літературно-художніх творів) у процесі формування знань і вмінь. 5. Інклюзивна освіта: сутність, поняття, термінологія.
Методи навчання зарубіжної літератури на старшому етапі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про методи. Їх загальнодидактичні основи і специфічні особливості. 2. Проблема класифікації методів навчання. 3. Активні методи навчання: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Імітаційні методи навчання; 3.2. Ігрові імітаційні методи навчання; 3.3. Ділова гра, як метод активного навчання. 4. Дискусійні методи навчання. 5. Інтерактивні методи
Методика проведення сучасних уроків зарубіжної літератури на старшому етапі в ЗСО	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема типології уроків літератури. 2. Роль і місце лекції у шкільному курсі. 3. Основні вимоги до лекції. 4. Методика проведення лекцій із зарубіжної

	<p>літератури у старших класах.</p> <p>5. Основні вимоги до семінарських занять.</p> <p>Підготовка викладача та студентів до</p> <p>6. проведення семінарського заняття.</p> <p>Методи перевірки знань, умінь і навичок учнів на семінарському занятті з зарубіжної літератури</p>
Проблемне навчання на уроках зарубіжної літератури у старших класах	<p>1.Сутність проблемного навчання.</p> <p>2.Функції проблемного навчання в процесі вивчення літератури.</p> <p>3.Класифікація методів проблемного навчання за І. Лернером.</p> <p>4.Метод випадків і ситуацій.</p> <p>5.Пошукові методи навчання.</p>
Шляхи аналізу художнього твору у старших класах	<p>1. Аспекти:аналізу художнього твору.</p> <p>2. Принципи, шляхи аналізу художнього тексту.</p> <p>а) цілісний шлях аналізу.</p> <p>б) пообразний шлях аналізу твору.</p> <p>в) проблемно-тематичний шлях аналізу твору.</p> <p>г) .композиційний шлях аналізу художнього тексту.</p> <p>д) комплексний шлях аналізу</p>
Особливості роботи над вивченням літературного твору на старшому етапі в закладах середньої освіти. Епічні твори	<p>1. Особливості вивчення епічних творів.</p> <p>2. Види робіт під час вивчення епічних творів.</p> <p>3. Аналіз епічних творів: а) послідовний / цілісний; б) пообразний, проблемно-тематичний;</p> <p>4. Методичні рекомендації щодо проведення семінарських занять щодо вивчення епічних творів.</p>

7.4 СТРУКТУРА ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBITHЬOTO KOМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Предмет, зміст, структура курсу в професійній парадигмі викладача	<p>1. Методика викладання літератури у ЗВО як наука.</p> <p>2. Психологічні основи методики літератури.</p> <p>3. Предмет, об'єкт зміст, структура курсу в професійній парадигмі викладача.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Складові методики викладання історії літератури у ЗВО. 5. Особливості вивчення методики викладання літератури у ЗВО. 6. Міжпредметні зв'язки на лекційних, семінарських заняттях з історії літератури.
НОП у процесі вивчення літератури у ЗОШ.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи викладання історії світової літератури у ВНЗ та загальноосвітніх закладах. 2. Поняття “раціональна організація навчання”. 3. Вимоги, яким має відповідати педагог. 4. Об'єктивні умови виявлення творчості викладача. 5. Професійні якості вчителя. 6. Місце у структурі діяльності педагога добору методів і прийомів. 7. Значення мовлення в системі роботи вчителя.
Принципи викладання і структура літературної освіти.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Умови керування педагогічним процесом. 2. Умови моделювання навчального процесу. 3. Загально-дидактичні та специфічні принципи викладання літератури у ЗВО.
Форми, методи та методичні прийоми викладання літератури.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні проблемно-пошукові методи у процесі вивчення літератури в старших класах.. 2. Структурні варіанти впровадження проблемно-пошукових методів на семінарських заняттях з літератури. 3. Сутність проблемного навчання. 4. Внесок Є.Пасічника в теорію проблемного навчання. 5. Типи проблемних запитань у літературній освіті. 6. Функції проблемного навчання на заняттях з літератури. 7. Умови створення проблемної ситуації на семінарському занятті з літератури.
Методика проведення навчальних занять з літератури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги до впровадження інноваційних форм лекцій. 2. Організація індивідуальної роботи учнів при конспектуванні лекцій. 3. Традиційні та інноваційні форми лекцій. 4. Специфіка і призначення семінарів з літератури. 5. Зміст і методика проведення лабораторних робіт.
Методологія і методика аналізу художнього твору на старшому етапі в ЗСО.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шляхи аналізу художнього твору. 2. Вимоги, які передбачають проведення аналізу епічного твору. 3. Принципи аналізу художнього твору. 4. Своєрідність мовної структури тексту. 5. Римо-ритмічна організація ліричного тексту.
Позакласна й позашкільна робота з літератури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль і місце гуртків з зарубіжної літератури у загальноосвітніх навчальних закладах.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Мета та завдання гурткової роботи. 3. Основні види гурткової роботи. 4. Напрями діяльності гуртків.
Інноваційні технології в гуманітарній освіті.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття: «педагогічна технологія», «технологія навчання», «освітні технології» в науковій літературі. 2. Особливості особистісно-орієнтованої технології. 3. Аналіз педагогічних інновацій на заняттях з літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти.. 4. Об'єктивні умови впровадження інтегрованої системи навчання. Професійні якості вчителя-словесника.
Форми самостійної роботи студентів та учнів старших класів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості роботи учнів з довідковою літературою та періодичною пресою. 2. Форми інформаційно-бібліографічної роботи. 3. Форми перевірки самостійної роботи. 4. Пошуково-дослідницька робота учнів. 5. Шляхи вдосконалення активізації самостійної роботи учнів. Мета і зміст виробничої педагогічної практики студентів

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p><i>За семестр з обов'язкового освітнього компонента «Методика навчання англійської та німецької мов і зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти». М 1 Методика навчання зарубіжної літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача вищої освіти на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача вищої освіти на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль</i></p>
--	---

	<p>(ПКР) здобувачем вищої освіти отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Підсумковим контролем вивчення обов'язкового освітнього компонента є екзамен, який оцінюється в 100 балів. Загальний рейтинг становить суму двох періодичних контролів та екзамену поділеної на 2. Наприклад, $79 б + 81 б = 160 б / 2 = 80 б$.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань. здобувач вищої освіти здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового</p>	<p>Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролі, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90</p>

контролю	<i>і більше балів, має право не складати екзамен з даного освітнього компонента. Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.</i>
-----------------	---

9. Методи навчання та форми оцінювання:

Наочні: демонстрація з використанням екранних засобів наочності, використання електронного підручника

Словесні: проблемна лекція, евристична бесіда, навчальна дискусія, оглядова лекція, тематична, лекція, семінар-розгорнута бесіда,

Інтерактивні: тренінгові вправи, кейс-технології, пошуково-дослідницькі проекти, креативні вправи, обґрунтуй свою позицію, складання кіносценарію, режисерський коментар.

Письмовий модульний контроль, тестування, поточне опитування, бліц-турнір, оцінювання підсумкового (семестрового) контролю. Стандартизовані тести, презентація виконаних завдань до семінарських занять та самостійної роботи, написання рефератів.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Копейцева Л.П., Єгорова Ю.М. Методика викладання світової літератури у вищих навчальних закладах. Мелітополь, МДПУ. 2016. 348 с.
2. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 320 с.
3. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах / Мірошніченко Л.Ф. Київ: Ленвіт, 2000. 240. [підручник для студентів-філологів] <http://194.44.152.155/elib/local/sk721423.pdf>
4. Наукові основи методики викладання літератури [Навчально-методичний посібник] / За редакцією Н.Й.Волошиної. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.
5. Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ : Міленіум, 2019. 110 с. URL: <http://ephshair.phdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/>
6. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури у школі / [Навчальний посібник]. К.: Кондор, 2007. 316 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бабенко В. Порівняльний аналіз оригіналу й перекладу під час вивчення зарубіжної літератури. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2005. № 6. С. 39–42.
2. Волинець І. Позакласна робота з літературного краєзнавства в курсі світової літератури. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/14/statti/vol_inec.htm
3. Волинець І. Організація вивчення літературного краєзнавства на уроках зарубіжної літератури. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2008. № 1. С. 8–14.
4. Галенко А. Культурологічна компетентність у структурі професійних компетентностей студентів філологічних спеціальностей. *Науковий вісник Донбасу*. 2012. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_4_25

5. Гузь О. До опанування засад методики навчального діалогу та особливостей структури сучасного уроку літератури. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2006. № 11–12.
6. Ісаєва О. Матеріали з методики викладання зарубіжної літератури. URL: <http://www.isaieva.kiev.ua/student-us.html>
7. Ісаєва О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. 380 с.
8. Клименко Ж. Міжсеміотичний переклад як засіб поглибленого вивчення художнього твору: методичні рекомендації щодо використання зразків такого перекладу. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2007. №3. С. 6–8.
9. Клименко Ж. Порівняння оригіналу й перекладу в процесі вивчення зарубіжної літератури в старших класах. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2004. № 6. С. 16–20.
10. Клименко Ж. Розкриття значення перекладної літератури як важливого чинника формування української нації. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2006. № 6. С. 36–39.
11. Клименко Ж. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. - 340 с. URL: <http://nashaucheba.ru/v>
12. Клименко Ж. Шкільний курс «Зарубіжна література» як чинник формування української ідентичності учнів. *Актуальні проблеми професійної підготовки студентів-філологів до роботи в сучасному освітньому просторі* : збірник статей. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2017. Вип. 1. 37–49. URL: <http://194.44.152.155/files/zbirnyky/>
13. Коломієць Н., Яременко Н. Культурологічна компетенція в контексті фахової підготовки вчителя зарубіжної літератури. *Наукові записки*. Серія : Філологічні науки. Кропивницький, 2020. Вип. 187. С. 665–670. URL: https://www.cuspu.edu.ua/images/nauk_zapiski/filology/Issue_187_FN.pdf
14. Костюк О.М. Методичні засади індивідуалізації викладання зарубіжної літератури // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2000. №5. С.2
15. Куцевол О. Методи навчання на уроках зарубіжної літератури в середніх класах. *Всесвітня література та культура в середніх навчальних закладах України*. 2001. № 12. С. 2–11.
16. Методичні рекомендації до курсу “Методика вивчення світової літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти” для студентів магістратури спеціальності 014.01 „Мова та література (англ./нім)/ Уклад.: Копейцева Л.П., Єгорова Ю.М., Пономарець Г.М. Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2017. 52 с.
17. Небеленчук І. Елементи компаративного аналізу у шкільному вивченні як засіб формування навчально-дослідницьких умінь школярів. *Освітній інтернет-навігатор*. URL:
18. Небеленчук І. Мультимедійний супровід уроків літератури. *Технологія фахової майстерності: електронні освітні ресурси та технології*. 2015. URL: <http://timso.koippo.kr.ua/hmura11/multymedijnyj-suprovid-urokiv-literatury/comment-page-1/>

19. Онкович Г. В. Медіаосвітні технології і компетентнісний підхід. *Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій колі України* : матеріали методологічного семінару. Київ : Педагогічна думка, 2009. С. 206–217.
20. Освіта. Стратегія України 2030. Київ, 2019. 35 с. URL: https://www.slideshare.net/UIFuture/2030148758034?fbclid=IwAR138DX6lK6RESd3E9cjOZcWVGzwnsgnaseckjxAhBWN0Ye9jBH_p6PJad8
21. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – Київ:Міленіум, 2002. –320 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронна бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
2. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
3. Національна бібліотека України для дітей з віртуальною бібліографічною довідкою: <http://chl.kiev.ua>
4. www.nbuv.gov.ua – Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
5. Офіційний сайт МДПУ;
6. Офіційний сайт філологічного факультету;
7. Бібліотека імені М. Лермонтова;
8. Бібліотека Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;
9. Бібліотека кафедри української і зарубіжної літератури;
10. Інтернет-ресурси.
11. Гондюл В.П. Методика викладання у вищій школі. Матеріали до курсу лекцій / Електронний варіант. К.: ІМВ КНУТШ, 2000. <http://mi.iir.kiev.ua/progsubj/opp/index.html>
12. Барчук В. С. Майстерність вчителя. Стаття-роздум [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/30682/
13. Програма з зарубіжної літератури 5-12 класи / За ред.. Д. С. Наливайко. – К., 2005, або [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://svitova-litera.at.ua/board/dokumentimon/programa_quot_zarubizhna_literatura_5_12_klasi_quot/2-1-0-8